

Elfizetési árak:

Féltá évre 10.— Ft
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:

Főpíacz, a város-
házzal szembe.

Hirdetések:

Egy hasábos postá-
soronkint 5 krajával
számláltatnak.

Spekuláció és árképződés.

Debreczen, január 30.

A terményárak általános esökkenésével egyidejűleg kezdett a magyar gazda közönség figyelme a tőzsde felé fordulni. Mint minden téren, úgy a gabnaüzlet terén is a beállott súlyosabb viszonyok rázták fel a magyar gazdát hagyományos indolenciájából. Ezeknek kényszerítő hatása alatt nemcsak a termelés terén kellett az ősi nembánomsággal szakítanunk, hanem arra szolgáltak ösztönzésül azok, hogy többet és olcsóbban termeljünk, de rákényszerítettek arra is, hogy a mezőgazdaság üzleti, kereskedelmi részére nagyobb gondot fordítsunk, hogy vételek és eladásoknál egyaránt a reánk nézve kedvező konjunkturákat lehetőleg kihasználjunk.

E magában véve szükséges és üdvös törekvés mihamarabb egészségtelen irányba csap át. A rossz árakért a tőzsdei játék terén keres gazdaközönségünk jelentékeny része kárpótlást. Olyanok, kik kevés azelőtt jóformán a tőzsde létezéséről sem birtak tudomással, a legvadabb határidő-üzletbe merülnek el s bizonyára nem egy szomorú példát tudnánk személyes ismerőseink közül mindnyájan arra felsorolni, hogy egy szerencsétlen tőzsdei spekuláció évtizedek munkájának és takarékoságának gyümölcseit emésztette fel s a legrendezettebb existenciákat döntötte zavarba.

E valóban sajnálatos, sokszor megrendítő jelenségekre vezethető első sorban vissza a gazdaközönség ellenszenv a tőzsde s a tőzsdei körök iránt. Legelőször s lehangosabban azok szidják a spekulációt s a börziánereket, kik maguk is játszottak, de kellő ismeretek, önmérséklés és szerenese hiányában megégették körmeiket. Hozzájárul ehez, hogy tényleg a budapesti tőzsde fejlődése, a határidő-üzletnek mind nagyobb arányokban s mind szélesebb körökre való elterjedése a terményárak esökkenésével esik össze; mi sem könnyebb tehát, mint okozati összefüggésbe hozni egymással a két jelenséget.

Végül a mind súlyosbodó gazdasági helyzet a külföld s első sorban Németország agrárius törekvései felé terelik gazdáink figyelmét. Már pedig általában a kontinensen, de mindenképpen felett Németországban mozgó tőke és liberálisizmus egyfelől, földbirtok és politikai reakció másfelől elválhatatlan kapcsolatban áll egymással. Az agrárius mozgalom politikai momentumokkal van telítve, politikai célokkal van összenöve; a mezőgazdasági érdekek képviselőit társadalmi és politikai ellenszenv hatja át a tőke iránt s nem annyira objektív közgazdasági meggyőződés, mint pártszenvédély és párttaktika viszi őket a nagy harcba a nagy tőke, a tőzsdék s ezek mostani üzletköre ellen. Ezen a magyar gazda egész szellemi világával ellentétben áll s merőben

tendenciózus közgazdasági elméletek azonban fogékony talajra találnak a mi gazdaközönségünk gyanutlan, de a bennünket ért sok csapás által elkészerített lelkében s a ki az utolsó kongresszusok lefolyását figyelemmel kísérte, nem hunyhat szemet azon tény előtt, hogy gazdasági bajainkat széles körök hajlandók az ellenséges érületű tőke uralmának s a tőzsdék üzelmének tulajdonítani minálunk is.

Nagy apparátussal lépett fel ez irányzat a nemzetközi gazdakongresszuson; a német reactionáriusok legszájasabb izgatói léptek mellette sorompóba. A mérsékelt elemek más szakosztályokban lévén elfoglalva, érdemleges vita ezen kérdések körül alig fejlődött ki s gr. Széchenyi Imre a kongresszus tanácskozásait reaszumáló jelentésében joggal állíthatta, hogy a nyilatkozók nagy többsége a nemzetközileg szövetkezett nagy tőke tulajdosaiban s különösen a határidő-üzletben látta a gazdasági bajok s különösen az árdepresszió egyik forrását.

„A nemzetközileg szövetkezett nagy tőke” mint agitationális jelszó épen nincs rosszul választva s igen alkalmas lehet bizonyos körök megijesztésére és felizgatására. Tény az, hogy a modern gazdasági fejlődés óriás vagyonokat teremtett, melyek árnyékot borítanak a legbüszkébb olygarehák vagyonára is.

Tény továbbá az is, hogy a pénzaristocratia csak részben, talán kisebb részben köszönheti vagyonát munkájának

TÁRCZA.

Szilánkok.

Tudod-e, mi a remény? Egy váltó, melyet örökösen csak prolongálnak és soha, vagy csak nagyon ritkán váltanak be.

S a szeretet? Jelszó, melyet mindenki ajkán hordoz: szívében senki.

És a hit...? misztérium; melybe többnyire csak a sorscsapások utvesztőjén keresztül hatolunk.

Ha boldogságot akarsz találni, elébb mondj le róla.

Tanítsd meg lányodat, mi a nő természetadta kötelessége: eszébe se jut, hogy másokat vállaljon magára. Adjál módot a nőnek, hogy feleség és anya legyen: eszébe se jut, hogy egyéb jogokat követeljen magának.

Minden ember annyit ér, amennyire maga becsüli magát.

Legerősebb az, ki szenvedélyeit legyőzi; leg hatalmasabb, ki önmagán uralkodik.

Egyenjoguság a nőknek! Nem tudják, hogy ez a legtöbbször nézve degradáció? A nő joga az, hogy szerettessék és kötelessége, hogy női hivatásának éljen!

Nem tudja, mi a részvét, aki sohasem szenvedett; és nem ismer boldogságot az, aki sohasem szeretett.

Győzd le indulatodat egyszer: másodszor könnyebben bírsz vele: engedj csak egyszer neki: tiszter is lenyűgöz.

A szenvedés csak iskola, mely szeretni és hinni tanít. De hányan vannak, kik hiába járták az iskolát!

Minden eszmének időre van szüksége, hogy megérjen. A ki elhittette magvát, ritkán éri meg, hogy gyümölcsözni lássa.

Ha korunk társadalmi bölcselői az emberi jogok kutatása helyett az emberi kötelességek megállapítását tűznék ki feladatuk: a társadalmi problémák legnagyobb része hamarabb találna megoldást.

Karem.

A hívó.

Irta: Zolai Viktor.

A kapitány urtól lefelé az utolsó kutya mosóig mindenki meg volt győződve a századnál, hogy Beeske András a legnagyobb imponátor nemcsak az egész ezredben, de talán az egész armádiában. A „Rózsás kert”-ben nem történt meg verekedés nélküle és ha arról volt szó, hogy egy ezred bandát a koresmából kiugrasszanak, előtte nem volt lehetőség.

Volt is büntetése annyi mint más hatnak, azért mégis mindnyájan szerettük, a tiszt urakat sem véve ki, mert nem volt eset rá, hogy egy pajtását eszben hagyta volna, a rapportnál még két annyi csinyt vett magára mint a mennyit elkövetett.

Mikor a nagy királygyakorlatok utolsó napján lefújtak és három napra rá Andris már az ő kis falujában volt, az ősi ujonezok valóságos csodákat meséltek az ő hőstetteiről, miket Hári János módjára odahaza elbeszélte, nagy ember az, még idővel bíró is lehet belőle.

De hát forgandó a világ sorja és Beeske András is beteljesedett a költő mondása: „Férfi sorsa a nő.” Hanem az nem érdekel bennünket, hogy miképp szeretett bele András abba a kis parázs

és genialitásának; ennek forrását sok esetben meglehetősen kétes értékű üzelmek képezik. Az irigység, az ellenszenv ezek irányában, emberileg nagyon érthető azon földbirtokos osztály részéről, mely legjobb esetben is épségben tartotta fenn őseitől örökölt anyagi helyzetét s most a könnyen szerzett milliók szerenésés birtokosai által jövedelemben és fényezésben tulszárnyalva látja magát. Mi sem könnyebb, mint legalább egy részökkel elhitetni azt, hogy ezeknek titkos összecsküvése létezik ő ellenök, plutocraticus szabadkőművesség, mely elesábit vagy megveszteget pártokat és kormányokat és saját érdekében a gazda megrontására intézi a világ sorsát.

Én csak azt vagyok bátor tisztelettel kérdezni, ki, hol, mikor, mennyiben szerzett tudomást ennek a nemzetközi szövetségnek a létezéséről? Mi annak a szervezete, ki vezeti, melyek organumai, miben nyilvánulnak törekvései, micsoda közös érdek van, mely ellentétes a gazdák érdekével, hol jut napfényre a tőke ezen szolidaritása? Egy irányban igenis tudok a tőke szolidaritásáról s ez a szolidaritás a magántulajdont megtámadó szociáldemokratikus törekvésekkel szemben. Ezek leküzdése igenis közös érdeke mindenféle vagyonnak, mindenféle tőkének, de első sorban az ingatlan tőkének. Kivált nekünk, magyaroknak, szarvas hiba erről a szolidaritásról megfeledkeznünk. Nálunk a szocializmus eleitől fogva földosztási törekvésekben nyilvánul, a magyar nép előtt az uradalmak sokkal előbb képviselői a nagy tőkének, mint az ingó vagyon s ha sikerül őt harciba vinni a tőke ellen, bizony ott támadja meg azt, ahol közelebb éri s a Zichyeken keresztül jut el a Rothschildokhoz.

Ha azonban ezen egy kérdéstől eltekintünk, valóban nem tudnák egyetlen egy gyakorlati gazdaság-politikai kérdést találni, melyben a tőke sokat emlegetett szolidaritása érvényesülhetne. Ellenkezőleg

számtalan érdekellentét tagolja azt a legkülönbözőbb törekvések táborába. A fix-kamatozást élvező kölcsönadott tőke, szemben a produktív vállalkozásban elhelyezettől, a kdreskedelem szemben az iparral, egyes iparágak szemben egymással ugyanazon ország területén is az érdekösszeütközések tarka képét mutatják, hát még különböző gazdasági területeken. Nem látjuk-e a tőke különböző válfajait s ugyanazon válfaj különböző csoportjait folytonos meghasonlásban, folytonos harcban egymással s nem látjuk-e, hogy e harczó csoportok ezéljai, érdekei a gazdákéival hol azonosak, hol ellentétesek? Így pl. a magyar gazdák azon eminens érdeke, hogy kiviteli kedvezményeket kapjunk Németország felé, nem a német tőke táborában találta-e természetes szövetségeseit, szemben a német agrariusokkal, kik a dolgok logikájánál fogva ezen a téren a mi legveszélyesebb ellenségeink?

Ha pedig a par excellence annak nevezett nagy tőkét, a haute-finance-t veszszük szemügyre, mely vagyonát első sorban fix kamatozású kölcsönkötvényekben helyezi el, miből lehetne még csak némi látszatát is meríteni annak, hogy ezek érdeke a gazdákéval állandó ellentétben áll? Minő minimális érdekük van épen ezeknek a terményárak lenyomásában és mennyi hatalmas érdekük fűződik a mezőgazdaság felvirágzásához. Egészen eltekintve attól, hogy épen ezen körök előszeretettel fektetik vagyonuk egy részét földbirtokba, vajjon épen ezen államok nagy részének hitele, melyek kölcsöneinek elhelyezésénél a haute finance oly nagy szerepet játszik, nines-e a mezőgazdaság sorsával összeforva és vajjon a mind óriásibb mérveket öltő záloglevélüzlet nem teszi-e őket a gazdák érdektársáivá?

Hányszor halljuk épen agrarius körökből a panaszt, hogy a gazdaosztály

csak névleg ura földjének, hogy annak jövedelmét valóban a hitelező élvezzi, ki nek kamat alakjában haszonbért fizetünk és bizony, ha nagyon tulzott is ez állítás, van benne bizonyos igazság.

De hát ha a föld jövedelmét nagy részben a tőke élvezzi, akkor csak nem fog öngyilkos kezekkel saját vagyonának forrása ellen támadni, nem állhat oly törekvések szolgálatába, melyek hűséges tributáriusát döntenék válságba, tennék fizetéképtelenné. Igazi romboló mezőgazdasági válságra, olyanra, mely tartósan nyomja le a föld értékét, csak Angliában volt eddig példa, hol eddig a földbirtok megosztásánál és megkötöttségénél fogva a jelzáloghitel continentális formái és méretei ki nem fejlődhettek. A középeurópai mezőgazdaság hasonló mérvű válsága a gazdaközönség nagy részének fizetéképtelenségét és záloglevél-krachot vonná maga után, ennek elhárítása pedig ugy a nagy bankoknak és a nagy pénzembereknek, mint a megtakarított filléreiket tőkésítő kis kapitálistáknak csakugy érdeke, mint jó magunknak.

Általában a mezőgazdaság virágzása oly szoros összefüggésben áll a záloglevelek kelendőségével, ez utóbbi pedig épen az ugynevezett haute finance-nak oly eminens érdeke, hogy itt érdekellentétről beszélni csak vastag tudatlansággal, vagy félrevezetési szándékkal lehet.

Tisza István.

Politikai hírek.

Miniszterek Bécsben.

Bánffy Dezső báró magyar és *Badeni* gróf osztrák miniszterelnökök valamint *Lnkács* dr. és *Bilinszky* lovag pénzügyminiszterek tegnap délelőtt fél 11 órakor az osztrák miniszterelnökségi palotában tanácskozássra gyűltek össze, amelyben a bank- és valutakérdésnek három függőben

szemü falusi tündérbe, mitéle akadályokat kellett leküzdeni, míg a pap össze adta őket; elég az hozzá, hogy mikoregy esztendő múlva a nagy gyakorlatra *András* bevonult, az asszony is elkísérte a kaszárnyába.

Mióta a *Csaplár Ferke* leugrott az emeletről, nem volt akkora ribillio a kaszárnyában mint akkor, egyik a másiknak adta a szót és mindegyik a fejét rázta tagadólágg, no már az lehetetlen, hogy az *Andris* ilyet tegyen.

Ugy történt pedig, hogy mikor *Andrist* meginvitálták a tiszt urak meg a doktorok és egészségesnek találták a 35 napos hadi fáradság elviselésére, akkor az őrmester urhoz kell menni, aki azután a civilizált katonát csinál olyan formán, hogy a civilizált ruhát bevándorol a század raktárába és adnak helyette angyalbőrt. Hohó de ha ruha van is a katonán, még nem katoná fegyver nélkül, hanem ezt már csak legutoljára adják ki, mikor már minden más meg van. A nagy ur ebédnél is legutoljára marad a esemege.

Tudta *Andris* ennek a sorját, azért is mikor már minden meg volt és sorakoztak, hogy menjenek a puskákért oda áll ám a hadnagy ur elé, össze veri a bokáját:

Hadnagy ur jelentem alásan nekem nem szabad a puskát megfogni. A kis *Beley*, aki tavasszal lett kadetből hadnagy,

mosolygott és szeliden intette, ne okoskodjék *Beeske*, hisz ugy sem hiszem el a mit maga most mondott, s avval megfogott egy puskát, hogy kezébe nyomja, de *András* szemét se forgatta, csak állt mozdulatlanul mint a ezövek, és csak ennyit mondott.

— Már hadnagy ur tegyenek velem amit akarnak, de én a puskát meg nem fogom, mert hívó vagyok!!

Rettenetes valami, hisz ez árulás, esküszegés, fegyelem sértés. Hiába a rábeszélés, fenyegetés nem használt semmit, *András* szilárd maradt, aminek az lett a vége, hogy ott a síró-rívó felesége előtt vasba tették, és most mars a dutyiba.

Mikor a kapitány urnak jelentették az esetet, azonnal sietett a kaszárnyába; a kapuban utjat állta egy rimánkodó menyecske:

— Kezit esőkolom kapitány ur, mi lesz én velem, ha az *Andrist* becsukják, még talán fel is akaszják, tekintetes kapitány ur, kegyelmezzen meg neki, én vagyok mindennek az oka, én beszéltem rá, hogy hívó legyen, én vittem bele a bajba.

Olyan keservesen sirt, hogy mindnyájan megsajnáltuk, de a kapitány ur rideg és kérlelhetlen maradt. Volt már akkor egy terv az ő agyában, hój nem hiába volt ami kapitányunk, de okos ember is volt.

Durván kérdezte:

— Kicsoda maga? Az asszony félénken válaszolt:

— A *Beeske* *András* felesége vagyok!

— Persze azt hiszik, hogy itt is ugy van, mint oda haza a faluban, hogy elmennék könyörögni a bíróhoz, esküdt uramhoz, azok aztán minden gázságra szemet hunynak; itt nem ugy van, aki nem engedelmességek, megbüntetőjük, becsukatjuk, felakasztjuk, én nem tehetek semmit.

Azzal ott hagyta az asszonyt és bement *Andrishoz* a börtönbe, ki össze kuporodva ült a priesesen, elszántan nézett a kapitány ur szemé közé, ki nyájasan szólította meg:

— *Andris* fiam, hát nem sajnálsz azt a fiatal menyecsket, hogy ilyen bolondokat csinál, most is ugy sir odakint, mintha apját, anyját meg ölték volna; látod fiam ne bolondozz, még mindenem lehet segíteni, mond hogy megfogod a puskát, szuronyt, mint egy évvel ezelőtt, azután majd eligazítjuk valahogy ezt a dolgot. Egy pár nappal tovább maradsz ez az egész, de ha makaeszkodol, akkor a hadbíró elé kerülsz, onnan pedig 1—2 esztendő előtt nem szabadulsz meg.

Beszélt még a kapitány ur ott minden félét, de az *Andráson* csak nem fogott, szüntelen azt hajtogatta:

— Az Ur, meg az Üdvözítő és az apostolok megtiltották, mondván, hogy

lévő pontját vették tárgyalás alá. E tárgyalások valószínűleg még a mai napot is igénybe fogják venni. A tanácskozás megkezdése előtt a király Lukács László pénzügyminisztert magánkihallgatáson fogadta.

Törvényjavaslat a politikáról.

A kongrua rendezéséről szóló törvényjavaslat — értesülésünk szerint — már teljesen elkészült a kultuszminisztériumban. Wlassics miniszter erről a Házra a kultusz-budget tárgyalása alkalmával fogja hivatalosan értesíteni,

Külföld.

Bismarck és a német császár.

A Schlesische Volkszeitung tudni véli, hogy újabb *miért lett ismét feszültebb a viszony Berlin és Friedrichsruhe között.* A hamburgi leleplezéseken kívül a Hamburger Nachrichten-nek kétségkívül Bismarck által sugalmazott cikke adott erre okot, a mely a katonatisztek tulsok nyugdíjazásáról szólt. A császárt mi sem érinti kínosabban, mint a hadsereg benső szervezetének kritikája, főképp miután az idősebb tisztek nyugdíjazása magától a császártól ered, a ki a hadsereget ifjítani akarja. A kritika annál sértőbb volt, mert Bismarck maga is tábornok a hadseregnek. Épp azért Bismarck most még kevésbé kegyelt, mint eddig volt. Ezzel függ össze az is, hogy a császár miért nem akart Herbettel Wellenél találkozni.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 29.

A mai ülés legelején Kubina József tegnapi otromba fellépését ostromozták. Polónyi Géza kimutatta, hogy Kubinának tegnapi vádjában nem volt igaza és hogy Szalavszky Gyula kristálytisztan került ki az ellene indított hajszából, míg rágalmozói közokiratban könyörögtek bocsánatáért, csak hogy a bünyefityő megtorlás elmuljék tőlük! Perzel Dezső belügyminiszter a Kubina József siralmas mentegetőzésére még azzal is ráduplázott, hogy felolvasta a Kubina gyanúsításait teljesen megezőfőző közokiratot.

öldöklő szerszámot ne végy a kezembe, megesküdtem, hogy megtartom, elkárhoznék testem lelkem, ha ezt meg nem tartanám, kinezhatnak, de az Üdvözítő csilapítja majd szenvedéseimet.

Vad fanatikus dühvel ejtette ki a szavakat és lomhán átfordult a pries másik oldalára.

A kapitány ur látta, hogy itt a szó így nem használ, más hurokat pengetett és szépen szállította meg.

— Látom András, hogy a feleséged vitt bele ebbe az ostobaságba, ugy sem lesz neki éjszakára hova menni, majd betétek neki oda a priesre egy szalmazsákot, azután reggelig gondolkodhatok rajta mit tegyetek. Ha rászánod magad a fegyver fogásra, csak szólj az őparancsnoknak, minjárt leveszi rólad a vasat s ezzel kiment.

András bosszusan dörmögte magában, hogy nem lesz abból semmi.

Bizony fájdalmas lehetett a négy hetes menyecskének onnan a szalma zsákról nézni, a mint az ura kezén lábán vas sal, ül és zoltárokat mormol magában. Fáradt volt a hosszú ut után, levetette piros viganóját, mutatva formás karjait és fehér keblét, hát még micsoda kin lehetett az Andrásnak, látni az erőtől duzzadó, kívánatos asszonyt, a ki az övé, de még meg sem ölelheti, mert nem engedi az átkozott hideg vas.

A Ház megbotránkozással tért napirendre Kubina eljárása felett s ez elsőrangú temetés után a belügyi költségvetés első tételének a vitáját bezárták.

Perzel Dezső belügyminiszter reflektál a vitában elhangzott beszédekre s első sorban azokra a vádakra, melyeket a közigazgatás ellen felhoztak. Ha rossz a közigazgatás, annak rosszassága semmi egyébben, mint a közigazgatás jelenlegi rendszerében rejlik. Legnagyobb hibája ennek a mostani rendszernek abban van, hogy a parlamenti szervezettel, a miniszteri felelősséggel abszolúte nincsen összhangban.

Ennek a hibának a korrigálására már az 1848-iki törvényhozás megadta az utasítást és a törvényhozási intézkedések egész sora azóta is mind csak arra törekszik, hogy ezt a hibát pótolja.

Természetes, hogy a kormány, a mely a legélénkebben óhajtja ezt az abuzust megszüntetni, mindent elkövet e kérdés reformja érdekében. És jelentheti is a Háznak, hogy a közigazgatási reformból már is elkészültek a megyékről, a városokról, a községekről és a tisztviselők felelősségéről szóló javaslatok s hogy ezek a javaslatok lehetőleg még az ősz folyamán a Ház elé kerülnek, valaminthogy ezek a javaslatok mindjárt az 1898-iki budget letárgyalása után szőnyegre kerülnek.

A Ház élénk helyesléssel vette tudomásul ezeket a reformokat és azt is, hogy az autonómiát lehetőleg kiméli a javaslatok, a melyek azonban természetesen a hivatalnokok kinevezésének rendszerére vannak fektetve.

Kodifikációs munkálatokról lévén szó, Perzel Dezső jelezte még a kész és készülő javaslatokat. Készek: az utlevélre, a gyámügyi törvény módosítására, a betegápolás-ügy, a vadászati törvény, a cselédügy s a gyógyszerárak engedélyezésére vonatkozó javaslatok. Az elkészüléshez közel van az olesó munkáslakásokra vonatkozó javaslat is. Az orvosi kamarák kérdésében végleges álláspontot még nem foglalhat el, de hiszi: számíthat a Ház elnézésére, mert ez a kérdés sokkal fontosabb, sem hogy elhamarkodással nehezen korrigálható hibát csináljunk.

Zajos helyeslés honorálta e fontos kijelentéseket s azután a belügyminiszter az anyakönyvekről mutatta ki, hogy az minden tekintetben kiállotta a próbát s alig van institúció, a mely ennél pompásabban funkcionálna.

Nunc veniam... a választásokra. — Ezt hájtogatta csaknem minden szónok. Hat visszautasítja mindenekelett azt a vádat, mint ha Bánffy kivette volna kezéből a választásokat. Ez egyszerűen nem igaz. Amit a választásokból a törvény a belügyminiszter kezébe

Azután meg mikor az asszony oda ült mellé, érezte keblének erős dobbanását, minden csepp vére forrni kezdett az asszony közelében, de nem bírta kezét kihuzni a vasból bármennyire erőlködött is, dühében az ajkát harapta, ordított, mint a ketreczébe zárt oroszlan, de csak a kint álló ör lépteit hallotta válasz gyanánt. Hej csak ez az asszony itt ne volna. Ha pedig oda simult melléje, szerelmes pillantásokkal nézett szeme közé, tüzes, lázas tekintetéből a vágy sugárzott ki egy esők, egy ölelés után.

Az éj egyhangú csendjét egy óriási bődülés zavarja meg, mely András cselőlájából jött, az őparancsnok futva jén, kinyitja az ajtót, ekkor András oda kiáltja neki:

— Nem bánom tizedes ur, hozzák ide azt a puskát, nem egyet, százat, meg fogom én mind, csak vegyék le rólam ezt a vasat, mert megőrülök. Tudom, hogy elkárhozom, a pokolba jutok, ahol elevenen fognak süttögetni, de inkább elviselem azt, mint ezt a tizszeres pokoli kint itt, látni a feleségemet és meg nem ölelhetni.

Másnap a kapitány ur büszkén mutatott a sorban lépdelő Andrásra, ki erősen szoritotta fegyverét kezébe.

Látjátok ez az én művem!

utal, az ott is volt, Bánffy b. kezei között csak azok az ügyek voltak, a melyek természetesen mindig a pártvezér kezeibe tartoztak.

Hasonló alaposságu a katonai kirendeltséggel való argumentáció is. Statisztikai adatokkal igazolja, hogy semmivel sem volt több a katonai kirendeltség, mint bármely más választásnál. Vérontás is csak két hely volt: Nagyszombaton és Szatmáron. Amott egy agyonütött csendőr védelmében, egy kardvágás erejéig. Szatmáron hét sebesülés volt: öt könnyű, kettő súlyosabb. Ennyi az egész: tehát galád vádaskodás volt a verpatokról szóló mese.

Persze ezekre a vádakra szükség volt, mert pl. a nemzeti párt reputációjának megmentésére alig tudott mást felhozni. Pedig hozhatott volna föl egyéb és igaz okokat. Azt az elvekkkel való meghasonlást, ami a nemzeti párt politikáját lépésről lépésre jellemezte s ami azt a pártot annyira lejáratta, hogy természetesen arra a kis numerusra kellett zsugorodnia, amire tényleg összezsugorodott.

Miután még a néppárt igazi képét is kiegészítette még néhány nagyon is karakterisztikus vonással, elfogadásra ajánlotta a tételt.

A Ház hosszasan, lelkesen éljenezte és tapsolta Perzel Dezsőt, akinek nagyszabású polemiája egyébként is mindvégig lekötötte a figyelmet és provokálta a csaknem egyhangú tetszészajt.

A Ház a tételt óriási többséggel elfogadta, Tóth János határozati javaslatát pedig elvetette.

Az országos levéltár tételénél Eötvös Károly beszélt s a feleletet neki Latkóczy államtitkár adta meg. Behatóan reflektált minden kérdésére, minden állítására s azok révén meggyőzően mutatta ki, hogy a levéltár teljesen rendben van s hogy az itt hangoztatott panaszok alaptalanok.

A színházi szervezkedéshez.

Debreczen, január 30.

A folyó színházi saion eredményeinek valódi értékét mérlegelve, azt kell megállapítanunk, hogy a debreczeni színházban lefolyt előadások nívója nem áll arányban sem a színház multjával, sem a közönségnek tüntésszerű színházba járásával. Az előadások csak ritkán emelkedtek felül s akkor is alig valamivel a közepességen dacára annak, hogy a rendezés és a készütség ritkán hagy fenn kívánni valót.

Annál nagyobb érdeklődéssel vártuk Komjáthy János színigazgatónak a jövő saionra vonatkozó szervezkedéseiről szóló jelentését, amelyet be is terjesztett a színházi bizottsághoz a következő névsorral: Nők: Follinuszné, Csigaházy Etel anyaszínésznő. Kis Julia anyaszínésznő. Kis Irén szalonkomika. Locsarekné Gizella komika. Sugár Aranka operett énekesnő. Kállay Lujza operett énekesnő. Serfőző Zseni népszínmű- és operett énekesnő. — Komjáthyé Závodszy Teréz hősnő. Halmy Margit szende. Szabó Irma naiva. Cserényi Adél társalgási színésznő. Ezenkívül tizenkét kardalosnő és a balettánczosnők. — Férflak Komjáthy János hősszerelmes. Szathmáry Árpád jellemkomikus. Fenyéri Mór drámai apa; jellemszínész. — Tanay Frigyes szerelmes és bonvivant. — Békéssy Gyula baritonista. — Bejezy György tenorista. — Rubos Árpád tenorista és naturbus. — Sziklay Miklós buffó-komikus. Haday Sándor társalgási és jellemszínész. Vidor Dezső szerelmes és bonovivant. Rátkay Sándor komikus. Püspöky Imre kedélyes apa Vágó István jellemszínész. Bartha István drámai apa. Ezenkívül tizenkét kardalos és balletmester.

A névsor beterjesztése óta csaknem egy hónap mult már el s mi még sem szólottunk érdemileg a névsorhoz, mert azt vártuk, hogy a színigazgató meg-

gondolja a dolgot és nem szervez jövőre még az ideinél is sokkal gyöngébb társulatot.

Várakozásunkban csalódva s a közönség érdekeit és a színház nivóját szemlélve, kommentálnunk kell a névsort, amelyről bizvást elmondhatjuk, hogy a társulat azon tagjai, a kiknek maradni kellett volna, mennek és a kiknek menni kellett volna, maradnak.

De terjeszkedjünk ki a részletekre is! Primadonnának *Sugár* Aranka szerződött s B. *Buzsinszky* Ilona megy. Hogy e két énekesnő között mi a különbség, azt hamar meg fogja állapítani a közönség, mihelyt *Sugár* Arankát, a ki zenei hallás teljes hiányában egyetlen taktust sem tud a zenekarral együtténekelni, bemutatja az igazgató.

A folyó szezónban egyre panaszkodunk a tenoristahiány miatt s méltán elvárhattuk, hogy a jövő szezónra kapunk egy kitűnő tenoristát. Itt is csalódtunk! A tenorista *Bejczy* György marad, akinek hangja van, de énektudása és színpadi rutinja nincs s a ki a legjobb igyekezete dacára is tönkre énekel minden partiet.

Az operette társulatról szólva hiányzik egy jó naturbursch, egy subrett énekesnő, mert *Serfős* Zseni szóba sem jöhet és hiányzik egy jó buffókomikus.

De legtöbb hiánya a drámai társulatnak lesz, amelyben *Molnár* Rózsai helyett *Halmy* Margit, *Benedek* helyett *Tarnay* fog játszani. Maga *Molnár* Rózsai kiváló vigjátéki szende, aki sikerrel küzdött meg a drámai szende szerepekkel is, amelyeknek interpretálására *Halmy* Margit nincs predestinálva. *Benedek* Gyula kiváló bonvivánt, aki nem tudott ugyan a szereposztás rendszertelensége miatt érvényesülni, de akinek távozása és utóda káros a szintársulatra nézve.

Szathmáry Árpád és *Fenyéry* Mór azok az ujonnan szerződött tagok, a kiket szívesen üdvözölhetünk a jövő szezón társulatának tagjai között, de ha ezzel szembeállítjuk, hogy a társulat valamenyny tehetősége tagja eltávozik, föl kell tennünk a kérdést, hogy szándékozik-e a színgazgató jobb akvizíciókkal legalább olyan társulatot szervezni, a milyen az ideit volt?

Ha igen, akkor várjuk további szerződéseit, de ha nem, akkor a színgazgató bizottsághoz szólunk s kérjük, hogy tárgyalja le már érdeme szerint *Komjáthy* János szervezkedési jelentését.

A debreczeni közönség és a színgazgató egyenlően kiáltó érdekei követelik, hogy a most szervezett szintársulat alaposan megjavítva kerüljön Debreczenbe a jövő szezónra.

NAPI HIREK.

— **Istenítisztelet.** Holnap vasárnap a debreczeni templomokban a következők tartanak istenítiszteletet. *Az ev. ref.* nagy templomban *Könyves Tóth* Kálmán, a kistemplomban *Bétkéy* Lajos, a Kossuth-utcai templomban *Mitrovics* Gyula, az ispotálytemplomban pedig *Dicsőffy* József tartanak istenítiszteletet. *A rom. kath.* templomban reggel 7 órakor *Hammernyik* Sándor, 9 órakor dr. *Wolafka* Nándor püspök mond misét, mely után *Kovács* Márk tart szent beszédet. Déli 1/2 12 órakor *Molnár* Kálmán olvas csöndes misét. Délután 3 órakor a litániát *Molnár* Kálmán, a rózsafüzér ajtatosságot pedig dr. *Wolafka* Nándor püspök tartja. — *Az ág. ev.* templomban délelőtt 10 órakor *Materny* Lajos, délután 3 órakor *Geisztlinger* Pál végzi az istenítiszteletet.

— **Számonkérőszék.** A városházán ma tartotta meg gr. Degenfeld József főispán a számonkérőszékét, melyen a tisztviselők múlt félévi tevékenységét vizsgálta meg. A beterjesztett kimutatásokon és könyve-

ken meglátszott, hogy a tisztikar derakason neki feküdt a munkának. Alig akadt hátrányra egyik másik tisztviselőnél a számonkérőszék, melynek tagjai a közgyűlés részéről Lengyel Imre és Szabó Sámuel voltak. De jelen voltak maguk a megexaminált ügyosztály vezetők és előadók is.

— **A Csokonai-kör otthona.** Addig is, míg abba a kelemes helyzetbe jutna a Csokonai-kör, hogy saját házában folytathatná kulturális tevékenységét, a zsellékedésnél is rosszabb eddigi vándor életének végét szakítja a kereskedő társulat előzékenysége, amelyvel palotájának egyik tágas szobáját, a diszterem közvetlen szomszédságában szívesen ajánlotta fel a kör választmányi ülései és ereklyetára részére. Komlóssy Arthur alelnök, Dobieczki Sándor választmányi tag és dr. Benedek János titkár a helyiséget már korábban átvették Zádor Lajos társulati elnöktől s a választmánytól nyert felhatalmazás alapján azt egyszerűen ugyan de kellő izléssel és kényelemmel be is butorozták. A kiszemelt butorokat Varga Károly és Schwarz Vilmos helybeli gyárosok 30%-os kedvezményvel engedték át a körnek s ezen kívül az előbbi rendes, az utóbbi gyáros pedig alapító tagul is beléptek. Az új helyiségben lévő kályha garnitúráját pedig Györffy Aladár a kör rendes tagja ajándékképpen adta. Most már tehát, a midőn az ezredéves kiállításra felküldött tárgyak is visszaérkeztek, semmi akadály nincs annak, hogy a választmány az állandó helyiséget elfoglalja s ott a kör ereklye- és könyvtárát felállítsa, hozzáférhetővé tévén azokat a nagyközönségre nézve is.

— **Védekezés az ázsiai pestis ellen.** A Kelet-Indiában a Dél-Ázsia más területein borzasztóan pusztító kolera és fekete halál behurcolása ellen az európai kormányok gondosan igyekeznek védekezni. A belügyminiszter ma küldötte meg Debreczenbe is azt a rendeletet, melyvel a magyar és az osztrák kormányokkal egyetértőleg egész Ázsia területéről — ázsiai Oroszországot kivéve — eltiltották a használt ruha és ágyneműk behozatalát.

— **Fásítás a város belterületén.** Tervezőn folytatott, de számos nehézségbe ütköző s lassan haladó fáradságos munka eredménye az a sok szép fasor, mely már Debreczennek csaknem minden nagyobb utcáján hús árnyékot vet forró nyári napokon. Ezeket a fásításokat maga a polgármester intézi, ki nagy kedvelője a kertészetnek. A fásításokról s az arra fordított kiadásokról minden esztendő végén külön jelentésben szokott beszámolni a tanács előtt. Múlt évi jelentéséből tudtuk meg, hogy 1896-ban egészen új fasorokon 718 db. fát ültettek ki, régi fasorokban 600 elpusztult fát pótoltak új ültetményvel. A kertészek 520 fát oltással, 653 darabot pedig szemzéssel nemesítettek. A fásítás költségeit a meleg száraz nyáron elkerülhetetlen sűrű öntözés tetemesen szokta emelni.

— **A Csokonai-kör ereklyetára.** Komlóssy Arthur alelnök, a kör ereklyetárának őre a választmány legközelebbi ülésén a régiségek örvendetes gyarapodásáról jelenthet. Ujabbán a következő tárgyakat szerezte meg, részint ajándékozás, részint vétel útján: 1. Csokonai József a költő édes atyja halotti bucsuztatója versben, 1794-ben leírva egy kis füzetben; Nagy István ermelléki esperes ajándéka. 2. A Csokonai szoborünnepély (1871. okt. 11.) egy népszerű ponyvairodalmi termék,

Csokonai arcképével, sir emlékével, egy kulacs rajzával, emlékvesssel, a költő életrajzával stb. 3. Zsutai János költeménye, Debreczeni termék. — 4. Hat magyar énekek Csokonai Vitéz poétától, melyeket muzsikára tett Fortepianora és Gitarra alkalmaztatott és a magyar muzsák kedvelőinek ajánlotta Pfeiffer Ferencz — 9-dik munka. Kiadótak Pozsonyban előfizetés útjában 3 frt. Tartalma: 1. Tartózkodás — Kérelem. 2. Az esküvés. 3. A Lilliam szátskája. 4. megkérlelés. 5. A szerelem tilalma. 6. Miért ne innánk. 5. Szabolcska Mihály miniatre arcképe, mely a meglévő és Csokonai-kör által kiadványozott első verskötetének belső címlapjára lenne alkalmazandó.

— **Tiszta István az agrárpolitikáról.** A magyar agrárpolitikáról 100 oldalas könyvet írt *Tisza* István országgyűlési képviselő. A könyv öt fejezetben a tultermelés, az aranyvaluta és áruesökkenés, valamint a spekuláció és árképződés kérdéseivel s az agrárpolitika terén való tendenciákkal foglalkozik. A figyelemreméltó munkából mai számunk élén közlünk egy nagyérdékű cikket.

— **Az Emke mulatsága.** Az Emke márcz. 26-iki színházi estjének rendező bizottsága holnap délelőtt 11 órakor a megyeháza nagytermében gróf *Korniss* Zsigmondné elnökle alatt ülést tart, amelyre ma küldték szét a névre szóló meghívókat.

— **Figyelmeztetés a theasztélyre készülők-höz.** A filléregylet által február hó 6-án tartandó teaasztélyre a meghívók szétküldettek, megtörtént azonban, hogy egyes meghívók elégtelen címzés miatt kézbesíthetők nem voltak. Felkéretnek azért a m. t. közönség azon tagjai, kik meghívót nem kaptak és ilyenre igényt tartanak, szíveskedjenek ez iránt a filléregylet elnökségéhez fordulni. A rendezőség.

— **Adomány az árvaháznak.** *Szentessy* János ur, *Szentessy* István és neje *Szilágyi* Mária, szüleinek elhalálása alkalmából és azoknak hagyományozása folytán háromszáz frt készpénzt juttatott kezeimhez az árvaház czéljaira, mely nemes tettét amidőn ezuttal a nyilvánosság előtt nyugtáztatványozom, óhajtom, hogy a nemeslelkű adakozók ezen nemes tette minél több követőre találjon, miután árváink gondos és tapintatos vezetésében az ilyen nemes tett méltó jutalmát mindenkor fel fogja találni. Debreczen 1897. január 30-án. *Szűts* Kálmán főegyleti pénztáros.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Székely Lajos debreczeni adótitkár debreczeni adóhivatali segéddé nevezte ki.

— **Rendelet a tantfelügyelőkhöz.** *Wlasits* Gyula kultuszminiszter körrendeletet bocsátott szét a tantfelügyelőkhöz. Felszólítja őket, hogy működésükben különös figyelemmel legyenek a tanítás sikerének fokozására és a vallásos, erkölcsös nevelés biztosítására. Ezért azt kívánja tőlük, hogy nagyon szorgalmasan látogassák az iskolákat s vizsgálják meg, hogy a tanítók fizetése a törvény rendelkezései szerint pontosan történik e. Mert a miniszternek óhajta, hogy a tanítók fizetésének rendezéséről szóló törvényt nagyon lelkiismeretesen hajtsák végre.

— **Fényes esküvő.** *Pruzsinszky* Károly m. kir. erdőfelügyelő bájos leányát *Rózsikát* tegnapelőtt vezette oltárhoz a debreczeni r. kath. templomban *Zachar* István budapesti m. kir. erdőfelügyelő. Nászasszonyok voltak: *Ujhelyi* Hugóné Nagy-Bányáról és *Pethő* Lajosné helyből. A násznagyit tisztet *Török* Gábor erdőmester és *Zachar* Jakab unghvári erdőmester viselték. Koszoru leányok voltak: *Talapkovics* Alexa és *Irma* nővérek Budapestről, *Rombányi* Erzsike M.-Szigetről és *Weisz* Mariska kisasszony. Az egyházi szer-

artást Wolaffka püspök végezte, ki remek beszédet intézett a holdog ifju párhoz.

Kinevezés. Gróf Dégenfeld József főispán a Sárközy József lemondásával megüresedett rendőrbiztosi állásra ideiglenes minőségben Szóts Lajos csendőrmestert nevezte ki.

Debreczeni feltaláló. A debreczeni eredetű találmányok száma egymásután szaporodik. Most egy debreczeni születésű fiatal úrás legény, *Bozóky* nevű kapott szabadalmat Magyarország területére saját találmányu „Reclam óra”-jával, melynek praktikus szerkezetét és hasznát ugyancsak dicsérik azok, akiknek alkalmuk volt látni.

Mit tudjon a doktor. Jókedvűen tereferézett tegnap egy társaság, melyben a doktoroké volt a szó. Mulatságos eseteket adtak elő praksisukból. Hisz a doktornak annyi furcsa megfigyelésre van alkalmu. A betegségben a doktor előtt megnyílnak a lélek mélységei, melyekben akad a komikumból is nem egy adag.

Az egyik doktor a következő józsi esetet beszélte el tegnapi praksisából. Egy jóképű eselédleány állított be hozzá és arra a kérdésre mi a baja, szó nélkül odanyom a kezébe egy üres tégelyt.

— Mit csináljak én ezzel?

— Megmondja ez a levél.

Szólt a levél a következőleg:

Igen tisztelt doktor ur! Kérem írjon nekem olyan arzenekencsöt, a milyen ebben a tégelyben volt. Ha véletlenül nem tudná, milyen az a kenőcs, tessék utána tudakozódní. (Aláírás.)

Sem több, sem kevesebb. És még akadnak szkeptikusok, akik mosolyognak, ha valaki azt mondja, hogy az orvosban mindenható lényt lát. Nem kell-e mindentudósággal bírnia az orvosnak, hogy kitalálja a tégelyből milyen legyen a gyöngye asszony puha arcbőrének való kenőcs?

Köszönet nyilváníás. A Gönczy-egylet központi bizottsága által rendezett „Karácsonyi Filléres Vásár” jövedelméhez esatolás végett Hórebhegyi Sinay Ida urnő ömagysága öt forintot juttatott Kalocsa Róza urnő kezeihez. — Midőn szerencsés vagyok nyilvánítani, hogy az összeget a mai napon számadásom alá vettem, hálás köszönetet mondok nevezett urnőnek, ki nemes szive sugalta jótékonyágával siet a még kezdet nehézségeivel küzdő „Filléres füzetek” című népnevelésre törekvő irodalmi vállalatunk gyámolítására. — Debreczen, 1897. január 29-én. Káposztás Imre pénztárnok.

Kávéház megnyitás. A Kossuth-utcai régi jó hírnévnek örvendő *Erzsébet* kávéház (polgármester házában) új gazdát cserélt és az új tulajdonosnő *Rosenczveig* Lídia azt egészen ujjonnan felszerelve hétfőn február hó elsején Kis Béla zenekarával nyitja meg. Lapunk mai számában közzétett hirdetését olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

A képviselőház ülése.

Budapest, január 30. A képviselőház mai ülésében *Thaly* Kálmán levéltárak rendezését kérte.

Perczel Dezső belügyminiszter megnyugtatta a felszólalót.

A közigazgatási kiadásoknál *Dózsa* Elek szólalt fel.

Délben áttértek a kérvényekre.

A hajdudorogi püspökség kérelmezésénél a kultuszminiszter kijelentette, hogy a püspökség előtt a magyar liturgia kérdése, a mely a katolikusok belügye oldandó meg.

Az önálló vámtérület kérvényezésénél a bizottság a kérvények irattárba helyezését ajánlja. *Kossuth* Ferencz indítványozza, hogy a kérvények pártolólág adassanak ki a kormánynak. *Horánszky*

hozzájárul a bizottság álláspontjához. — *Gajári* Ödön, *Győrffy* Elek és *Eötvös* Károly felszólalásai után *Darányi* miniszter kijelenti, hogy nem akar most kiegyezési vitát, eljön majd annak az ideje.

Hegedüs hangsúlyozza, hogy a bizottsági javaslat elfogadása nem egy a közös vámtérületnek mindenképpen elfogadásával.

A bizottság javaslatát elfogadták. *Komlóssy* kanonok javaslatot nyújtott be a néptanítók helyzetének javítására, a melyet a ház elfogadott.

Várossy a csongrádi tanfelügyelő tulkapásaiért interpellál.

Blaskovics levele.

Budapest, január 30. Az ismert levél ügyben *Molnár* apát ma megtette a feljelentést a miniszterelnök ellen.

A pápa állapota.

Budapest, január 30. Rómából távirják, hogy a pápa súlyos betegségről a világ összes bibornokait értesítették, hogy készen legyenek condavera Rómába utazni.

Elfogott banda.

Budapest, január 30. A fővárosi rendőrség 19 veszedelmes tolvajt és 14 orgazdát fogott el.

A trónörökös emléke.

Budapest, január 30. A király a *Rudolf* sirjánál 10 perczig időzött. *Stefánia* özvegy trónörökösne és több főherczeg gyönyörű koszorukat helyeztek a koporsóra.

Hajótörés.

Budapest, január 30. Saigunból jelentik, hogy *Cauton* francia gőzös *Tomkingba* menet hajótörést szenvedett. A személyzet megmenekült.

Merénylet.

Budapest, január 30. Algirban *Cambov* kormányzóra egy elboesájtott hivatalnok rálőtt a merénylet elfogták, de a kormányzó szabadon bocsájtotta.

Színház.

Kuruczvilág.

Dóczy József és *Szell* Kálmán operetteje.

Operetteket nem szoktunk analizálni. Megnézzük a darabot, élvezzük, vagy megunjuk s az általános benyomás után jónak vagy rosznak mondjuk. Itt nincs közélet, közészerűség, mert az operette nemesak a zenei füleknek van írva, mint a nagy opera, hanem a nagyközönségnek, tehát általános tetszést kell aratnia, ha jó, meg kell buknia, ha közészerű.

A „Kuruczvilág”-ot azonban különleges elbánás illeti, mert szerzői közül egyik sem választá a zenei pályát, hanem e téren dillettánsok, különben mindketten a város előkelőségeihez tartozók s antochtonok, darabjuk pedig a magyar zeneirodalomnak számbajövő terméke.

Foglalkozunk első sorban a szöveggel, mely nélkülölzi a merészebb conceptust, de a Rákóczy-időknek egyik ügyesen kieszelt epizódjából van merítve s alkalmat ad pompás, festői jelenetek kifejtésére.

A két kurucz és labancz kapitány, mint egymásnak halálos ellenségei, keresve keresik az alkalmat, hogy egymásnak borsot törjenek az orra alá. Megjelen tehát labanczaival Vas uram *Szuhay* Mátyás

pinezejében és rengeteg károkat okoz a boros hordókban. *Szuhay* váratlanul rajtuk üt s hazafias beszéddel a labanczokat Rákóczi vitézeivé hódítja. — A magára hagyott Vas kapitvány ijedtében egy hordóba buvik. A kurucz sereg élénk ördöge, egy kis francia kapitány ezt észreveszi, a hordóra ül s furfangos hazugsággal elöadja, hogy *Keszi* Elemér kuruczvezért a király báróságra fogja emelni. Ez a *Keszi* Elemér pedig szereti Vas uramnak leányát, Annát s szándékában is van azt megszöktetni, mert a nyakas, fősvény labanczvezér legalább is egy bárót akar vejeül tudni. Most tehát, a mint meghallja, hogy *Kesziből* báró lesz, elhatározza, hogy ő maga lesz az, ki a szöktetést elősegíti s kocsisnak öltözködve, épen ő viszi lakadalomra a szökevényeket. A szeretőkből boldog pár, *Kesziből* pedig csakugyan báró lesz, mire az elérzékenyült apa is földhöz vágja a labancz-süveget s beáll kuruczna. A darabot a fejedelem apotheoize zárja be.

A rövid mese az első felvonásban különösen van kidolgozva, elég szerencsés humorral, melyet az iszákos *Herkó* Péter s a mozgékony francia tiszt képvisel. A második felvonás ellenben teljesen drámai actió nélkül van s ezen felvonás első jelenetei után a mese ugyszólván befejezést is nyer. A harmadik felvonás azzal kezdődik, hogy az eleven vérű francia tiszt, szerelmi bánatában a fa derekához támaszkodik és zokog keservesen. Más aztán nincs is benne a meséből.

A zenéről több elismeréssel szólhatunk. Ha az instrumentatiót nem maguk a szerzők eszközölték, ez csak a szerző érdeméből von le s nem hat ki a darab rovására, mert igen jól sikerült, sok helyen valóban meglepő szépségű.

Mindjárt a nyitány nagy népszerűségnek fog örvendeni. A mi után annyira áhitozunk, a mit *Káldy* Gyula a mult századok tárogatóiból nagy nehezen, apránként szed össze, itt szépen kidolgozva találunk rythmikus, zamatos, eredeti magyar nyitányt, édes dallamossággal, viszszatérő, bokázó refrain-nel. Ugy az ouverture, mint a darab többi kiemelkedő ének számai, nem teljesen mentek a reminiscentiáktól, de ezt szivesen elnézzük, nem is akarjuk észrevenni, mert bordala lendületes, melodikus s az ismétlés után a hazatérő közönség is dudolgatta, a reá következő induló pedig valóban meglepő szépségű s hatását a festői kuruczvisélet s a jelenet csoportosítása egész a lelkesedésig fokozza. A második felvonás előjátéka meg sem közelíti az első értékét s az énekszámok is halványak, erőltettek. Erélyes megrövidítése e jelenésnek a darab javára történék mert a lanyha, cselekvésnélküli, messzire elhuzott eme felvonás gátlólag hat a különben ébren tartott élénkségre. E felvonásban találkozunk valamivel a mi *Szép Meluzinában*, *Szép Ilonkában*, *Csongor és Tündében* nagy hatást ér el, itt azonban csak közepesen sikerült: egy melodramai jelenettel. Ebben a szerző tévedett. Annak a szép leánynak balladája nem alkalmas ilyen feldolgozásra. Választotta volna inkább az ott kínálkozó alkalmat, a szöknő készülő leány bucsuját erre, mely amugyis az unalmassáig üres. De a melodiában nemesak a szöveget, hanem a zenét is kifogásoljuk, igaz, hogy ennek nem egy részletét a figyelmetlen zenekar tette tönkre szintelen fuvó- és ütőhangszereivel. Mindezek daczára azonban pompás hangfestést is találunk a melodiában; az első detail, midőn vihar tombol, a másik s ez még szebb, midőn a leány kielégített bosszuját, lecsillapodott szenvedélyét a zenekar vétegen kedves, menüeteszerű andantevel interpretálja.

A másik felvonásban találkozó szerelmesek igen szép kettőst énekelnek, különben ezek mindig walzer tempóban

beszélnek egymáshoz, amiért épen nem haragszunk, mert ez a keringő eléggé sikerült, s jó kivonatban alkalmas zongoradarab. Zenekaraink is betanulták. A harmadik felvonást az ott előforduló régi magyar tánc teszi életképesé s a tánczene is figyelemreméltó.

Összefoglalva a mondottakat, a darab értéke jóval meghaladja azon mértékét, melyet egy operettnél feltétlenül várunk s a jól, néha igen jól sikerült részletek bőven fedezik azon hiányokat, amelyekre itt hevenyében reámutattunk, sőt ha figyelembe vesszük, hogy a dilettens szerzőknek ez az első darabja, méltán teljes sikerről szólhatunk, mert hisz tudvalevő dolog, hogy Leonorát is kétszer füttyülték ki s Beetkownnek négy esztendejébe került, míg a III. Leonorát türethetővé tette s az sem ismeretlen dolog, hogy Wagner Richard megtiltotta örökösének, hogy „ifjúkori tévedéseit kiadhassák.

A közönség tehát csak méltó elismerésének adott kifejezést, midőn a bátor uttörőket óvációkkal halmozta el, nyújtván fel két babékoszort, melynek két arasznyi fehérselyem szalagján írva volt: „Széll Kálmánnak — A zeneszerzőnek.“ a másikon pedig: „Dóczy Józsefnek — A „Kuruczvilág“ premiérje.“ Ezenkívül Dóczy-nak Kaposy Józsa a Lefkovits czégnél megrendelt gyönyörű művü ezüst koszorut adott át a nyílt színpadon. A koszoru apró ezüst lapjaira az ajándékozók nevei vannak bevésve.

Az előadás rendkívül élénk volt. A szerzőt a közönség ismételten s ismételten hívta.

A darab sikerében tagadhatlanul nagy része volt színészeinknek is, kik kifogástalan összhanggal, kedvvel szerepeltek. A lelkesedésből kijutott nekik is, tréfás alakban ugyan, de bőven, Kaposy Józsa az előadás lelke, egy felvirágozott ágyut kapott. Kállay Luiza koszoru szívét a szerelem nyíla tüzte át, Szende Anna kedves hangjára pedig a rokka fája hajtott ki és gazdag virágözönnel borította el azt egész a guzsalyig. Nem esoda, ha ily körülmények közt, Dóczy is igazi bort töltött Sziklay pater kulacsába.

A közönség elejétől kezdve lelkes maradt, különösen a karzat, melynek látogatói egy csomó, több — kevesebb szel lemességet rejtő pikáns coupléében gyönyörködtek egész a tombolásig.

A humoros elemet néhány véletlen apróság a szerző tudtán és beleegyezésén kívül még szaporította. A heves labanczevezér ugyanis az ő pappendeckli csatasíllagával akkorát ütött a hordóra, hogy az az öldöklő fegyver menten szótment. El is hajította magától, mondván: ezzel már ütöttem egyet. Azután Kaposy akart lövöldözni az ellenségre ágyujával, de az ő asszonyesével fordítva szegezte azt a labancnak. Végre igen lélekemelő látvány volt, a mint a harmadik felvonás háttércoulissáját egy vigyázatlan statista meglökte s erre a szerencsi vár elkezdett szépen hintalózni a szőke Tisza csendes habjain.

Kaposy végtelen kedvességgel játszott, magával ragadva a közönséget és szereptársait egyaránt. Kállay Luiza gyönyörű áltja a meg megújuló kettősökben szépen érvényesült. Szende Anna teljesen beleillett a három grázia közzé. Sziklay gondoskodott arról, hogy a darab tréfás részletei rejtve ne maradjanak. Locsarekné Szabó Irma, Békéssy és Püspöky alárenszerpeket kaptak, de azt jól tölték be.

Külön és nyomatékos dicséret illeti a kart, mely a jól betanult chorust nagyon szépen adta elő. A tánc-személyzetről is csak elismeréssel szólhatunk, de nem hallgathatjuk el, hogy a magyar tánc akár méltóságos lassu, akár rhapsodikusan szilaj — sohasem fajul olyan eszeveszett ugrádozássá, a minőt

az az egyik tánczos elkövetett, nagyon-nagyon rontva azt a pompás képet, melyet az illő határokat betartó több, tüzzel és étellel tánczó személyzet nyújtott.

Sansert.

* A paraszthűség. Érdekes színházi est lesz jövő vasárnap Debreczen. Ekkor kerül ugyanis színre Than Gyula kollegánknak Paraszthűség című énekes népszimnive, amelyet már a mult szezonban is hoztak színre. Az érdekes előadásra előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

Vasárnap délután: *A dolovai nábob leánya*; színmű.

Vasárnap este: *Kuruczvilág*; operette.

Hétfőn: *Hunyady László*; színmű.

Kedden: *Otthon*; színmű.

Szerdán: *A buissyi boszorkány*; operette.

Csütörtökön: *A bányamester*; operette.

Pénteken: *A kis lord*; vigjáték premier.

Szombaton: *A kis lord*; másodsor.

Vasárnap d. n.: *Grant kapitány gyermekei*.

Vasárnap este: *Paraszthűség*; Than Gyula népszimnive.

Közgazdaság.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részv.-társaság“ közlése. 1897. január hó 30-án.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	122.—	122.30
„ vasuti beruházásiköt. 4 $\frac{1}{2}$ %		123.50	124.50
„ koronajárdék 4%	—	99.50	100.—
„ regále vált. köt. 4 $\frac{1}{2}$ %	—	100.75	101.75
Osztrák aranyjárdék 4%	—	123.50	125.—
Egységes államkötvény 4 $\frac{1}{2}$ %		101.75	102.25
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.		140.50	141.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	416.—	416.50
Osztrák hitelbank részvény	—	378.80	379.—
Magyaripar- és keresk. bank. r.		103.75	104.25

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogbank 4%-os sorsj.	123.—	124.—
3-os	103.50	104.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	117.—	118.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	10.80	11.30
Osztrák	20.50	21.—
Olasz	12.10	12.60
Bazilika sorsjegy	7.30	8.75
Jó-sziv	3.80	4.20

Pénznekem:

Cs. és kir. arany	—	5.65	5.73
20 markás arany	—	11.74	11.78
20 frankos arany	—	9.51	9.55
1 Sovereigns	—	11.97	12.01
Debr. I-ső tkptr. 4 $\frac{1}{2}$ %-os zl.	—	99.—	99.50

Budapesti gabona-tőzsde.

Budapest, január 29.

Buzát ma gyengén kínáltak, a kereslet korlátolt volt. — Elkelt lanya irányzat mellett néhány kocsirakomány néhány krral olcsóbb áron.

Egyéb gabonaneműekben gyér forgalom, mellett az árak változatlanok maradtak.

Natáridő-üzlet.

Az irányzat lanya volt s az árak engedtek jó forgalom mellett.

Hivatalos felmondások nem történtek.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor az árfolyamjegyző-bizottság a következő hivatalos zárófolyamokat állapította meg:

Buza márcz.-ápr.-ra	1897	7.45—4.7
„ szept.—októberre	1897	7.79—.8
„ május—júniusra	1897	7.96—.97
Rozs	1897	6.63—.65

Tengeri máj.—jun.-ra	1897	3.86—3.88
Zab márcz.—ápr.-ra	1897	6.04—.06
Repeze aug.—szept.	1897	11.20—.20

Zárlat 4 óra 30 perczkor:

		frt
Buza tavaszra	1897	8.——8.01
Rozs	1897	6.62—6.63
Zab	1897	6.05—6.06
Tengeri máj.—jun.-ra	1897	3.88—3.89
Repeze ősze	1897	11.20—11.20

Debreczeni városi színház.

Folyószám 126.

Bérlet 99. sz.

Szombaton, január 30-án, itt másodsor:

Kurucz világ.

Operette 3 felvonásban.

Irták: Dóczy József és Széll Kálmán.

Holnap vasárnap január 31-én két előadás.

Délután 3 órakor népelőadás lesz állított helyárrakkal:

A dolovai nábob leánya.

Színmű 5 felvonásban, írta: Herceg F.

Este 7 órakor rendes helyárrakkal, harmadsor:

Kurucz világ.

Vig operette 3 felv.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Ifj. Gily Ede.

Kunz József és Társa

czégnél

Debreczen, Kistemplom-bazar.

Február 1-től

az összes kirakatokban

kész női

fehérnemű kelengyék

kiállítása,

melynek megtekintésére a n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk.

27—100—9

Pénzkölcsön

Birtokra, házakra, gyárakra és gőzmalmokra első helyü betáblázásra 40 évre 4 és fél százalékra, 50 évre 4 százalékra, 2-ik és 3-ik helyü betáblázásra 6 százalékra.

Pénzt

Váltóra 5—6 százalékra 10.000 frtig. gyorsan és discretió mellett szerez, — valamint drága adósságokat convertál, ugyszintén váltókat 43 10—4 leszámítottat

SCHWARCZ MÁRTON,

Budapest, VII. Miksa-utca 11.

Kitűnő referenziákkal szolgálhatok.

5969 ki.
1896.

Pályázati hirdetés.

Hajdúvármegye **Nádudvar község-**ben elhalálozás folytán megüresedett egyik **községi orvosi állásra** ezzel pályázatot nyitok.

Felkérem mindazon orvos urakat, kik ezen, évi **500 frt** fizetés és szabályrendelileg megállapított látogatási díjak élvezetével egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-ában előirt képességüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **folyó évi február hó 20-ig** alólirott főszolgabíróhoz nyújtsák be.

Nádudvar, 1897. január 26.

Nábráczky
főszolgabíró.

80-2-2

224. K.
1897.

Árverési hirdetés.

Nyir-Bátor község tulajdonát képező, 14-24 éves tölgyerdőben a rendszeres gazdasági üzemterv szerint esedékes 10608 k. holdas hozamtérrel kitermelendő és a szakértői tömegbecslés szerint együtt 18565 frtra becsült összes fa- és cserkéreg-mennyiség **f. é. február hó 24-én d. e. 10 órakor** írásbeli ajánlat utján nyilvános árverésen eladni fog.

Az írásbeli zárt ajánlatokban a vételár nem az össztelegre, hanem a hántott tölgy tűzi (varga) fa 1'1 m. magasságu méteregységére, a más lombfanemekből szintén 1'1 m. méreteken termelendő méteregységre, a cserkéregnél pedig az 1'1 m. rakásolt vargafáról nyerhető egységmennyiségre teendő ki és pedig számokkal és betűkkel is írva.

Bánatpénzül az összbecsérték 10%-a melléklendő.

Az árverés és adásvételi szerződés feltételei Nyir-Bátor község előljárásiágnál megtekinthető.

Kelt Nyir-Bátor, 1897. január 24.

Márkus Antal
jegyző.

Balaton István
főbíró.

77-3-3

!! Nincs többé köhögés !!
Tüdő- és gégebajban szenvedők részére.

Med. univ. Dr. FÁYKISS KÁROLY.

Szepesi kárpáti gyógyfű-kivonata

1 üveg **75 kr.**, cukorkák egy doboz **35 kr.**, thea 1 csomag **50 kr.**, egy kis próbacsomag **25 kr.**, 30 év óta a legjobb sikerrel használtatik **köhögés, rekedtség, hurut, hőkhurut, influenza, lélegzési akadályoknál, oldalszurásnál, tüdőgyulladásnál és idült hörghurúnál.**

!! Nincs többé fejfájás !!

Dr. GÖTZ
Migrainepora

25 év óta **aggyodalmu, ideges, rheumaszerű,** sőt gyomorból származó **fejfájás ellen** a legjobb sikerrel használtatik, mit több ezerre menő köszönetnyilvánítás bizonyít. — Utolsó időben a **madriai udvar** és **Boross Gáborné** ő exzellenziájára feltűnő eredménnyel használta.

Kapható Kellner Testvérek a „Nagy Kristóf”-hoz címzett gyógytárában, Budapesten, IV. ker., Kristóf-tér 2. szám, Váci-utca és Kristóf-tér sarkán.

22-12-12

CLAYTON és SHUTTLEWORTH

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

ajánlják hírneves

takarmányvágó gépeiket,

nevezetesen mindennemű

szecekvágót, répvágót, darálót, tengeri morszolót stb.

évtizedek óta legszolidabbnak ismert jó minőségűen.

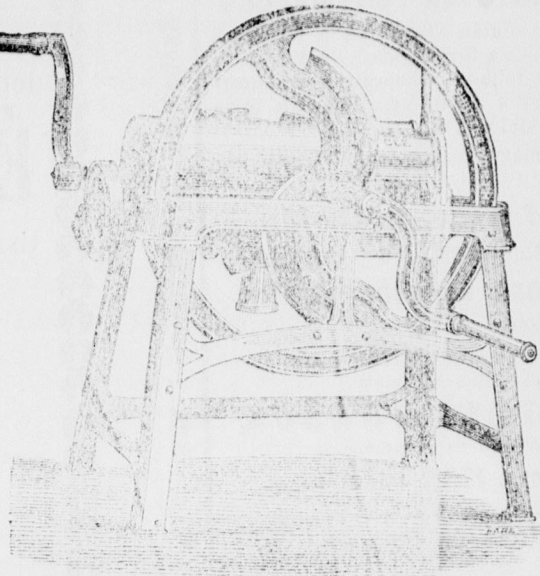
A nagyérdemű közönség kényelmére ezen gépekből állandó bizományi raktár van

DEBRECZENBEN

Bauer és Társa cégénél

Nagy-Péterfia-u. 571. sz. a.,

hol ezen gyártmányok eredeti minőségben a legjutányosabban megszerezhetők s hol kívánságra egész takarmány kamrák berendezésére nézve is minden felvilágosítás a legkészségesebben nyújtatik. 19 50-8

Legjobb fénymázak a világon!

Ki lábbelieit szép fényesen és tartósan akarja, vegyen **csakis**

Fernolendt-fénymázat.

Világos lábbelleknek csak

Fernolendt természetes bőr-crème való.

Fernolendt-fém tisztító keze, fehér szelencékben. — „Vörös szalagok” törv. védjeggyel; — darabokban is: „Vörös haragok” törvényes védjeggyel, a legjobb tisztító szer tén és füsttárgyaknak.

Csász. kir. szab. gyár.

Alapított Bécsben 1832.

Gyári raktár Bécsben, I., Schulerstrasse 21.

Mindenütt kapható.

A számos értéktelen utánzatok miatt kérem jól figyelni nevemre és a törv. védjegyre.

St. Fernolendt

Fény-mázakon.

25-52-5

Keszler A. műszerész,

DEBRECZEN, Keresk. Akad. épületében,

a nagytemplom mellett,

eredeti amerikai varrógépek, angol és német kerékpár legnagyobb raktára.

Mindenféle gép- és Biozikli részek legolcsóbban csak nálam kaphatók, valamint mindennemű javításokat **műszerész műhelyemben** pontosan mérsékelt árák mellett készítek.

Varrógépek, kerékpárok, írógépek, orvosi műszerek, fogfurógép, villanygépeket, műlábakat és mindenféle testhordó készülékeket mérték után készítek és javítok.

Nyilvános figyelmeztetés! Az első egyedül álló varrógép- és kerékpár műszerész javító műhelye törvényes iparral egyedül Debreczenben.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik községyenél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtéku utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, esz. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Bpesti festészeti akadémiát tanult

Van szerencsém teljes tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy helyben, mint

SZOBAFESTŐ és FÉNYMÁZOLÓ

letelepedtem, miután előbb egy a festészeti akadémián, mint a fővárosban és a külföldön e szakmában teljesen kiképeztem magamat és képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni.

Ajánlom magamat mindenemű munkának, u. m.:

szobafestés, mázolás, freskó-festmények és tapétázás jól, gyorsan és jutányos áron való elkészítésére.

A n. é. közönség becsese pártfogását kérve, maradok teljes tisztelettel

GRÜNFELD IGNÁCZ,

szobafestő és fénymázoló,

Kisuj-utoza 1722. szám alatt.

Tapétázó és fényező!

52-2-1

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel datni, hogy a polgármester ur házában, a Kossuth-utczán levő

ERZSÉBET KÁVÉHAZAT

mai napon átvettem s azt egészen újonnan szerelve, csinosan és a mai kor kívánalmainak megfelelően berendeztem,

hétfőn, 1897. február hó 1-én

sz. Béla zenekara közreműködésével

megnyitom.

Igyekezni fogok kitűnő kávéházi italok, leg felvágott, a legjobb borok és egyéb szes italok, valamint pontos kiszolgálattal a n. é. közönség pártfogását kiérdemelni.

Kérve a szíves támogatást, vagyok tisztelettel

Rosenzweig Lidia

kávéháztulajdonosnő.

-1-1

Kiadó

kényelmes nagy lakás

minden mellékkellyel és kerttel

1897. Május 1-re

Czepléd- (Kossuth)- utca elején.

Elvilágosítást ad szerkesztőségünk.

28-0-7

Eladó szőlőföld

Tócós kertben, kényelmes nyári lakással ellátva. A részre diszkert, más része nemes faj szőlővel beültetve. Teljes felárral, butorzattal kedves feltételek mellett megvásárolható.

Elérhető Kossuth-utca 24. sz. a. tulajdonossal.

72-3-2

Meghívás.

Van szerencsém a H.-dorogi részvény takarékpénztár t. részvényeseit az 1897. évi február hó 21-én délelőtt 10 órakor, az intézet helyiségében tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSRE

tisztelettel meghívni.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az elnök által a jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kijelölése.
2. Igazgatósági jelentés.
3. Felügyelő-bizottsági jelentés.
4. Az 1896. évi mérleg és zárszámadás előterjesztése, a nyereség felosztása s ezzel kapcsolatban az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
5. A felügyelő-bizottságba egy póttag választása.
6. Négy igazgatósági tag kilépése és választása.
7. Esetleges indítványok.

H.-Dorog, 1897. január 26.

Kovács János

elnök.

84-1-1

Ki iszik Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávét?

Egyre bejő

Mindenki a ki félti az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávé hozzájárulása által elvész az idegizgató babkávénak általánosan ismert és rendes használatnál annyira egészségrontó hatása.

Mindenki a kinek egészségét valami megrontotta. Különösen ideg- s gyomorbántalmakban szenvedőknél sok ezer esetben a legegészségesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé.

Minden asszony és gyermek, a kiknek gyöngye szervezetére különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, úgy babkávével keverve, mint tisztán nagyon szeretik.

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellett egészséges kávéitalt mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé, akár babkávével vegyítve, akár tisztán.

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé

valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a legjobb malátából készül; a babkávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szaktekintélyektől elismerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a babkávé kellemesen ingerlő ízét és a malátakávének egészséges, orvosilag elismert és megerősített előnyeit.

Kérelem: Tévedések és megkárosodás kikerülése végett bevételek sárlás alkalmával tessék jól vigyázni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van Kathreiner.

Az olyan csomagban, a melyen nincs rajta a Kathreiner név, hamisított kávé van.

